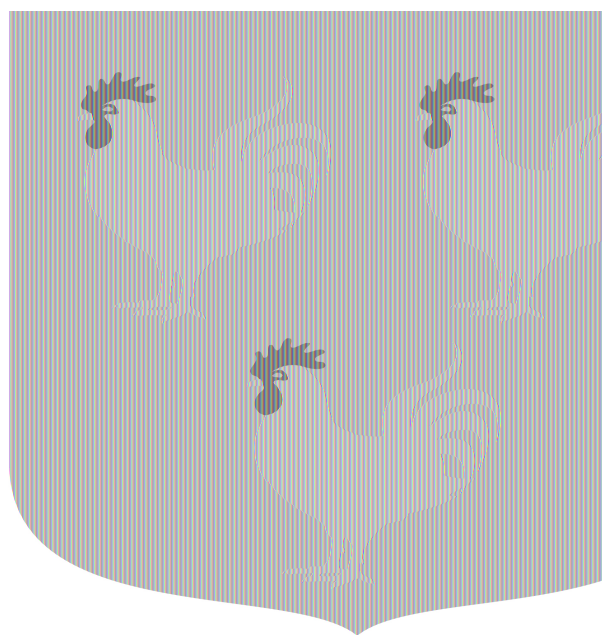

Kaderbrief 2019-2022

Gemeene
Woudenberg

1. Inleiding

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen is er dit jaar geen kadernota, maar een kaderbrief 2019 – 2022 opgesteld.

In de kaderbrief worden diverse autonome ontwikkelingen en –actualisaties gepresenteerd, met een effect op de beschikbare financiële ruimte. Een positieve ontwikkeling is de bijdrage die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds. De doorwerking van het regeerakkoord zorgt ervoor dat gemeenten in de aankomende jaren een fors hogere bijdrage ontvangen. Tegelijkertijd zijn er ook diverse ontwikkelingen met een negatief effect op het financieel perspectief.

De kaderbrief is opgebouwd uit de volgende paragrafen:

1. Inleiding
2. Financieel perspectief
3. Doorwerking autonome bijstellingen
4. Doorwerking circulaires gemeentefonds

Daarnaast is als bijlage in de kaderbrief opgenomen de financiële positie van de gemeente, waarin een actuele stand wordt gegeven van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2018. Ook komt de reservepositie (reserves beschikbaar voor algemene middelen) en het weerstandsvermogen van de gemeente aan de orde in deze bijlage.

De kaderbrief is puur informatief waarbij aan de raad wordt gevraagd deze voor kennisgeving aan te nemen. De ontwikkelingen en actualisaties worden meegenomen in het opstellen van de gemeentebegroting 2019-2022. In deze begroting wordt nieuw beleid en het Coalitieakkoord 2018-2022 inhoudelijk en financieel vertaald.

2. Financieel perspectief

De beginstand van de kaderbrief is gelijk aan de eindstand van de vastgestelde begroting 2018-2021 en de tussentijdse raadsbesluiten van november 2017 tot en met april 2018 die gevolgen hebben voor de begroting 2019 en volgende jaren.

De beginstand voor de begroting 2019-2022 is dan als volgt:

Begrotingsresultaten (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	Totaal
Vaststelling begroting 2018-2021 (raad okt 2017)	150	64	66	66	346
Tussentijdse aanpassingen n.a.v. raadsbesluiten:					
Uitvoeringsplan dienstverlening 2017-2021 (raadsbesluit 25 jan 2018)	-27	-27	-27	-27	-108
Aanschaf audio-apparatuur raadzaal (raadsbesluit 25 jan 2018)	-8	-8	-8	-8	-32
Begrotingsresultaten (incl. tussentijdse raadsbesluiten)	115	29	31	31	206

+ = begrotingsoverschot

- = begrotingstekort

Vanuit deze cijfers zal het financieel perspectief voor de begrotingsjaren 2019-2022 inzichtelijk worden gemaakt. Via de kaderbrief kunnen we in ieder geval de financiële effecten in beeld brengen van:

- Autonome bijstellingen (verbonden partijen en overige bijstellingen)
- Gemeentefonds (t/m maartcirculaire 2018)

Pas na de kaderbrief worden de financiële effecten in beeld gebracht van:

- Gemeentefonds (meicirculaire 2018 e.v.)
- Effect inkomsten en uitgaven bij stijging woningen en inwoners
- Lokale lasten/heffingen
- Nieuw beleid
- Vertaling van het Coalitieakkoord 2018-2022
- Financiële druk in het Sociaal Domein

De financiële effecten van de autonome bijstellingen en het gemeentefonds (t/m maartcirculaire 2018) worden nader toegelicht bij de paragrafen 3 en 4 van deze kaderbrief.

Over de financiële effecten die pas na de kaderbrief in beeld komen kan het volgende worden gezegd:

Nog uit te werken in volgende circulaire gemeentefonds (meircirculaire 2018 e.v.)

De meircirculaire 2018 zal naar verwachting eind mei of begin juni worden gepubliceerd. De uitkomsten van deze circulaire zullen vervolgens de basis vormen van de eerste begroting die door het nieuwe college zal worden voorbereid (voor nadere toelichting zie paragraaf 4 Doorwerking circulaire gemeentefonds).

Effect inkomsten en uitgaven bij stijging woningen en inwoners

Bij de behandeling van de begroting 2018-2021 is door het college toegezegd dat in de begroting 2019-2022 extra aandacht zal worden besteed aan wat de financiële impact is van een sterke toename van het aantal woningen voor zowel de inkomsten als de uitgaven van onze begroting.

De komende jaren (2019-2022) zal door nieuwbouw van woningen het aantal inwoners jaarlijks stijgen met 200 en het aantal woningen jaarlijks met 100. De grote stijging van inwoners en woningen zorgt de komende jaren voor extra inkomsten op gebied van de algemene uitkering en de gemeentelijke belastingen. Echter de gemeente dient bij deze grote stijging er ook rekening mee te houden dat het gebruik van onze voorzieningen zal stijgen of zal moeten uitbreiden.

Lokale lasten/heffingen

In de begroting 2019-2022 wordt een eerste inzicht gegeven in de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingen en de tarieven voor 2019. De ontwikkelingen van de volgende belastingsoorten worden dan onder de loep genomen:

- Onroerende zaakbelastingen
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting
- Lijkbezorgingsrechten
- Diverse leges

Nieuw beleid en vertaling van het coalitieakkoord 2018-2022

Zodra het nieuwe college is geïnstalleerd wordt gestart met de vertaling van het coalitieakkoord naar de begroting 2019-2022. Ook de actuele ontwikkelingen (nieuw beleid) op de diverse beleidsterreinen van de 5 programma's in de begroting komen dan aan de orde.

Financiële druk in het Sociaal Domein

De jaarrekening 2017 laat een tekort zien op programma 1 Sociaal domein. In de begroting 2019-2022 analyseren wij de uitgaven en inkomsten en komen tot een voorstel voor maatregelen om de uitgaven en inkomsten meer in balans te brengen.

3. Doorwerking autonome bijstellingen

Jaarlijks zijn er diverse ontwikkelingen die een structureel effect hebben op de gemeentebegroting. Dit zijn zaken waar de gemeente zelf weinig tot geen invloed op uit kan oefenen, zoals de bijstelling van rijksbijdragen en ontwikkelingen in de uitvoering van wettelijke taken. Deze autonome structurele bijstellingen van de begroting zijn geïnventariseerd en worden in de kaderbrief afgezet tegen het financieel perspectief 2019 – 2022. In totaal gaat het om structurele negatieve bijstellingen ter hoogte van € 308.000 in 2019, aflopend naar € 246.000 in 2022.

Overzicht autonome bijstellingen	2019	2020	2021	2022
Bijdrage RWA	-10.000	-12.000	-10.000	-12.000
Bijdrage GGDrU	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Bijdrage aan de VRU	-44.000	-27.000	-33.000	-48.000
Salariskosten personeel (CAO 2019)	-154.000	-154.000	-154.000	-154.000
Rente	-68.000	-	-	-
	-308.000	-225.000	-229.000	-246.000
- = nadelig				
+ = voordelig				

A. Bijstellingen vanuit verbonden partijen

Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort (programma 1)

Het subsidie bedrag per FTE dat wij ontvangen en doorbetalen aan RWA neemt jaarlijks af. Deze afname is o.a. gebaseerd op de uitstroom van medewerkers bij de sociale werkvoorzieningen. Het percentage afname waar mee gerekend wordt wijkt echter af van de werkelijke uitstroom. Hierdoor blijft er per aanwezige FTE minder subsidie over. Dit verschil legt het RWA zelf bij. Dit is alleen mogelijk als de deelnemende gemeenten extra bijdragen. De verhoging van de bijdrage aan de RWA zal de komende jaren tussen de € 10.000 en € 12.000 bedragen.

Bijdrage GGDrU (programma 1)

De begroting 2019 van de GGDrU geeft aan dat de gemeentelijke bijdrage van Woudenberg zal stijgen met € 32.000.

De toename van de gemeentelijke bijdrage wordt verklaard door de overheveling van de Rijksbijdrage Vaccinaties met ingang van 2019 en een verdere stijging van lonen en prijzen. Ook vraagt de inspectie van de kinderopvang een hogere bijdrage door wijziging in de wetgeving en strengere kwaliteitseisen.

Voor de overheveling van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) ontvangt Woudenberg een bijdrage van ongeveer € 22.000 via het Gemeentefonds.

Bijdrage aan de VRU (programma 3)

De (concept) begroting VRU 2019 laat zien dat de financiële bijdrage van de 26 deelnemende gemeenten de komende jaren zal stijgen als gevolg van beleidsontwikkelingen en het experiment multifunctionele paraatheid.

In de kadernota 2019 VRU zijn diverse beleidsbijstellingen opgenomen, namelijk:

- vergroten arbeidshygiëne brandweer;
- implementatie wettelijke eisen werken onder overdruk;
- bijdrage aan de reddingsbrigade;
- incidentele uitbreiding van de capaciteit voor bouw- en evenementadviezen;
- versterking van de inkooporganisatie;
- formatie-uitbreiding voor de adviseur terrorismegevolgbestrijding;
- tweede bestuurlijke evaluatie van de AED-taak in 2018.

Daarnaast vraagt de VRU budget aan voor het experiment multifunctionele paraatheid brandweer. Om te voorkomen dat de opkomsttijden op een aantal locaties op werkdagen overdag niet worden gehaald, wordt in aanloop naar het nieuwe dekkingsplan (dat ingaat vanaf 2020 en een dynamisch karakter zal

krijgen) een experiment uitgevoerd waarbij twee kleine flexibele, multifunctionele eenheden op werkdagen van 6.00 tot 18.00 uur worden ingezet om de paraatheid op peil te houden.

De hogere bijdrage van de gemeente Woudenberg voor de komende jaren is als volgt:

Structurele budgetten	2019	2020	2021	2022
Hogere bijdrage VRU	-44.000	-27.000	-33.000	-48.000
Nadelig	-44.000	-27.000	-33.000	-48.000

B. Overige bijstellingen.

Cao-verhoging personeel (programma 5)

De huidige CAO loopt tot 1 januari 2019. In de begroting 2018-2021 is voor de jaren 2017 en 2018 respectievelijk 1,9 % en 1,75 % aan structurele salarisverhoging meegenomen. Gezien de huidige economische ontwikkelingen is de verwachting dat er voor 2019 een minimale 2,7 % verhoging zal komen. Wij ramen de totale cao-verhoging voor 2019 op **€ 154.000**.

Rente (algemene dekkingsmiddelen)

Het rentevoordeel daalt. Dit komt door een lagere rentetoerekening aan de grondexploitaties. In de begroting 2018-2021 gingen we er nog vanuit dat aan grondexploitaties 1,5 % rente kon worden toegerekend. Het toe te rekenen rentepercentage aan grondexploitaties daalt in 2019 naar 0,5 %.

De interne rente stijgt van 0 % naar 0,3 % in 2019.

Per saldo is het renteresultaat voor 2019 **€ 68.000** ongunstiger dan in de begroting 2018-2021 voor dit begrotingsjaar is geraamd. Voor de jaren daarna (2020 en verder) zal het renteresultaat in de lijn liggen zoals reeds in de begroting 2018-2021 is berekend.

4. Doorwerking circulaire gemeentefonds

Algemene uitkering

De algemene uitkering in de kaderbrief 2019-2022 is gebaseerd op de maartcirculaire 2018. De wijzigingen ten opzichte van de begroting 2018-2021 (gebaseerd op de meicirculaire 2017) zijn verwerkt in deze kaderbrief.

Na de meicirculaire 2017 zijn er door het Ministerie van BZK drie circulaire uitgebracht, namelijk: de septembercirculaire 2017, decembercirculaire 2017 en de maartcirculaire 2018. De decembercirculaire 2017 heeft geen financiële consequenties voor de begrotingsjaren 2018 e.v. De septembercirculaire 2017 en de maartcirculaire 2018 worden hieronder nader toegelicht.

Septembercirculaire 2017

Met Prinsjesdag ontvingen de gemeenten de septembercirculaire 2017. Deze circulaire is de basis voor de hoogte van de algemene uitkering 2018 tot en met 2021. Deze circulaire heet beleidsarm te zijn aangezien we op dat moment nog geen nieuw kabinet hadden. De nieuwe kabinetsplannen zullen op zijn vroegst pas verwerkt worden in de decembercirculaire 2017 of mogelijk pas in de meicirculaire 2018.

De algemene uitkering laat een lichte daling zien ten opzichte van de meicirculaire 2017.

Het nadelig verschil in de algemene uitkering n.a.v. de septembercirculaire ziet er als volgt uit:

Algemene uitkering	2018	2019	2020	2021	2022
Verantwoord in begroting 2018-2021	14.094.239	14.151.637	14.190.053	14.182.288	14.182.288
Septembercirculaire 2017	14.094.818	14.130.140	14.132.225	14.108.661	14.108.661
Vershil	579	-21.497	-57.828	-73.627	-73.627
Waarvan:					
Sociaal domein	-34.862	-29.214	-38.011	-33.115	-33.115
Overig	35.441	7.717	-19.817	-40.512	-40.512

Maartcirculaire 2018

Gemeenten en Provincies krijgen samen 6,2 miljard euro extra, zo blijkt uit de maartcirculaire van het Gemeentefonds en het Provinciefonds.

De maartcirculaire bevat de financiële uitgangspunten en afspraken uit het regeerakkoord en het Interbestuurlijk Programma (IBP), dat op 14 februari 2018 is gesloten. De maartcirculaire is met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen uitgekomen zodat bij de coalitieonderhandelingen de financiële kaders helder zijn.

Nederland staat de komende tijd voor een aantal grote opgaven, zoals transitie naar duurzame energie, het tegengaan van eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met schulden. Deze opgaven beperken zicht niet tot de grenzen van een gemeente of regio en kunnen niet door een afzonderlijke bestuurslaag worden opgelost. In het IBP zijn daarom afspraken gemaakt tussen het Rijk en de gemeenten. Tevens zijn er afspraken gemaakt over de door de gemeenten ervaren tekorten in het sociaal domein.

Het kabinet heeft er in het regeerakkoord voor gekozen extra middelen beschikbaar te stellen aan de medeoverheden via het accres. Samen krijgen de gemeenten en provincies nu 6,2 miljard euro extra. Het kabinet vertrouwt erop dat met dit extra bedrag resultaten worden bereikt, zoals het aardgasvrij opleveren van 50.000 nieuwbouwwoningen in 2021, het voorkomen dat kinderen in de jeugdhulp tussen wal en schip vallen en het zorgen dat ouderen en mensen met een beperking in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen.

Wat betreft de financiële uitgangspunten is afgesproken dat alle overheden zich financieel inzetten voor de opgaven. Daartoe stelt de rijksoverheid accres en andere middelen (IU/DU, enveloppen) beschikbaar in het gemeentefonds. Het kabinet gaat er van uit dat gemeenten vanuit eigen middelen een bijdrage zullen leveren.

De VNG vindt dat een redelijk uitgangspunt, maar is tevens van mening dat gemeenten zelf moeten kunnen bepalen hoe ze geld uit het gemeentefonds willen inzetten. Wij vinden dat een principieel juiste benadering. Maar ook praktisch omdat de problematiek zich in elke gemeente in een andere omvang voordoet en dus een andere (financiële) aanpak vergt. De uitkomsten van de gezamenlijke afspraken worden gemonitord.

De opgaven waarover gezamenlijke afspraken zijn gemaakt betreffen:

	Opgave
Fysiek	 1. Samen aan de slag voor het klimaat
	 2. Toekomstbestendig wonen
	 3. Regionale economie als versneller
	 4. Naar een vitaal platteland
Sociaal	 5. Merkbaar beter in het sociaal domein
	 6. Nederland en Migrant goed voorbereid
	 7. Problematische schulden voorkomen en oplossen
Overkoepelend	 8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving
	 9. Passende financiële verhoudingen
	 10. Overkoepelende thema's

Het voordelig verschil in de algemene uitkering n.a.v. de maartcirculaire ziet er als volgt uit:

Algemene uitkering	2018	2019	2020	2021	2022
Septembecirculaire 2017	14.094.818	14.130.140	14.132.225	14.108.661	14.108.661
Maartcirculaire 2018 (aangepaste maatstaven)	14.336.007	15.046.694	15.040.365	15.230.274	15.471.905
Vershil	241.189	916.554	908.140	1.121.613	1.363.244
Waarvan:					
Sociaal domein	620	141.634	143.321	136.448	133.586
Overig	240.569	774.920	764.819	985.165	1.229.658
2019 = lopende prijzen					
2020 t/m 2022 = constante prijzen					

Bij de berekening van de maartcirculaire 2018 zijn intern tevens de maatstaven aangepast als gevolg van de toename van het aantal inwoners en woningen in 2017. Dit geeft een positief effect op de hoogte van de algemene uitkering voor de jaren 2018 tot en met 2022.

Nog uit te werken in volgende circulaire gemeentefonds (meircirculaire 2018 e.v.)

Naast de forse wijzigingen in het accres en enkele taakgerelateerde mutaties bevat de maartcirculaire 2018 weinig inhoudelijke zaken. Specifieke rijksbijdragen in de vorm van decentralisatie- en integratie uitkeringen en de zogeheten 'enveloppen' zullen naar verwachting pas uitgewerkt worden in de mei- en septembecirculaire 2018.

Dit geldt ook voor de al eerder aangekondigde voorziening voor 'knelpunten in het sociaal domein', ter grootte van € 200 miljoen. Er zijn namelijk diverse gemeenten die tekort komen op het sociaal domein, met name door 'vermeende verdeelstoornissen' binnen de Jeugdhulp. Het rijk herkent zich hier niet in, maar is in overleg met de VNG wel akkoord gegaan met het instellen van een incidenteel fonds. Het is de bedoeling om deze discussie af te sluiten, waarbij er is aangekondigd dat er € 200 miljoen incidenteel in 2018 beschikbaar wordt gesteld (het ministerie van VWS draagt hier € 100 miljoen aan bij en de gemeenten gezamenlijk dragen hier eveneens € 100 miljoen aan bij, via een korting op het hierboven genoemde accres). De uitwerking van deze maatregelen moet echter nog gemaakt worden, evenals het opstellen van de criteria om aanspraak te kunnen maken op een bijdrage. In deze circulaire wordt aangegeven dat de uitwerking niet eerder verwacht wordt dan de septembecirculaire 2018.

De meircirculaire 2018 zal naar verwachting eind mei of begin juni worden gepubliceerd. De uitkomsten van deze circulaire zullen vervolgens de basis vormen van de eerste begroting die door het nieuwe college zal worden voorbereid.

Bijlage 1. Financiële positie (reserves/weerstandsvermogen)

Bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente spelen het weerstandsvermogen en de risico's een belangrijke rol. In deze paragraaf komen de reservepositie en de risico's aan de orde.

Eerst geven we een beeld bij welke reserves en voorzieningen er per 1 januari 2018 een mutatie plaatsvindt als gevolg van de jaarrekening 2017 en reeds genomen raadsbesluiten, daarna komt de reservepositie (reserves beschikbaar voor algemene middelen) en het weerstandsvermogen van de gemeente aan de orde.

Reserves en voorzieningen

De stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2018 is als volgt:

Reserves/voorzieningen	Oud saldo 01-01-2018	Mutaties bij	Mutaties af	Nieuw saldo 01-01-2018
Algemene reserve	2.561.000	-	285.000	2.276.000
Algemene reserve grondbedrijf	1.767.000	-	1.627.000	140.000
Reserve dorpsvoorzieningen	1.967.000	-	871.000	1.096.000
Reserve kapitaallasten Centrumplan fase 2	-	871.000		871.000
Reserve kapitaallasten cultuurhuis	2.383.000	-	-	2.383.000
Reserve speelvoorzieningen	233.000	-	-	233.000
Reserve wegen	526.000	-	-	526.000
Reserve civiele kunstwerken	107.000	-	-	107.000
Reserve automatisering	387.000	-	-	387.000
Reserve opleidingskosten personeel	28.000			28.000
Reserve kapitaallasten machinepark	151.000	-	-	151.000
Reserve sociaal domein	-	-	-	-
Reserve huisvesting basisonderwijs	1.040.000	-	-	1.040.000
Reserve onderhoud basisonderwijs	176.000	-	-	176.000
Reserve onderhoud gebouwen	433.000	-	-	433.000
Reserve IBOR	32.000	-	-	32.000
Reserve omgevingswet	-	285.000	-	285.000
Voorziening pensioenregeling wethouders	902.000	-	-	902.000
Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders	144.000	-	-	144.000
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	108.000	-	-	108.000
Voorziening vervanging rioleringen	3.884.000	-	-	3.884.000
Voorziening renovatie sportpark De Grift	285.000	-	-	285.000
Voorziening nadelige GREX Nijverheidsweg	-	89.000	-	89.000
Voorziening nadelige GREX Spoorzone A2	-	303.000	-	303.000
Voorziening realisatie ontsluiting Hoevelaar (N224)	-	1.235.000	-	1.235.000
TOTAAL	17.114.000	2.783.000	2.783.000	17.114.000

Algemene reserve

Saldo per 1-1-2018: € 2.276.000

Met het oog op de continuïteit van de bedrijfsvoering is het wenselijk een algemene reserve aan te houden. De reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's en verplichtingen waar geen voorzieningen voor zijn gevormd en ter dekking van onverwachte tekorten op de jaarrekening.

Per 1 januari 2018 wordt een bedrag van € 285.000 overgeheveld van de algemene reserve naar de nieuw te vormen reserve Omgevingswet, zoals afgesproken in de begroting 2018-2021.

Verderop in deze paragraaf wordt een meerjarig verloop van deze reserve in beeld gebracht.

Algemene reserve grondbedrijf

Saldo per 1-1-2018: € 140.000

Deze reserve dient ter dekking van alle risico's die de gemeente loopt ten aanzien van grondexploitaties. Ook afwaardering van gronden komt ten laste van deze reserve. De reserve wordt gevoed uit de resultaten van de lopende grondexploitaties.

De raad heeft in april 2016 besloten de voordelige en nadelige exploitatieresultaten van de deelprojecten herontwikkeling Woudenberg-Oost te labelen in de algemene reserve grondbedrijf.

De mutaties per 1 januari 2018 zijn:

Overheveling naar de voorziening nadelige GREX Nijverheidsweg	€ 89.000
Overheveling naar de voorziening nadelige GREX Spoorzone A2	€ 303.000
Overheveling naar de voorziening realisatie ontsluiting Hoevelaar(N224)	€ 1.235.000

Verderop in deze paragraaf wordt een meerjarig verloop van deze reserve in beeld gebracht.

Reserve dorpsvoorzieningen

Saldo per 1-1-2018: € 1.084.000

De reserve dorpsvoorzieningen is bestemd ter dekking van (toekomstige) uitgaven op het gebied van gemeenschapsvoorzieningen. De reserve dorpsvoorzieningen wordt tot en met 2018 nog gevoed door positieve resultaten uit de grondexploitaties van het Groene Woud en Amaliaalaan.

Per 1 januari 2018 wordt een bedrag van € 871.000 overgeheveld van de reserve dorpsvoorzieningen naar de nieuw te vormen reserve kapitaallasten Centrumplan fase 2.

Verderop in deze paragraaf wordt een meerjarig verloop van deze reserve in beeld gebracht.

Reserve kapitaallasten Centrumplan fase 2

Saldo per 1-1-2018: € 871.000

Conform raadsbesluit 17 maart 2016 is besloten een krediet beschikbaar te stellen voor Centrumplan fase 2 en dit krediet eenmalig te dekken uit de reserve dorpsvoorzieningen.

Vanwege gewijzigde financiële regelgeving mag de investering Centrumplan fase 2 niet in 1 keer ten laste van de reserve dorpsvoorzieningen worden gebracht maar dient de gemeente de investering in 20 jaar af te schrijven. Daarom wordt voorgesteld de reserve kapitaallasten Centrumplan fase 2 in te voeren. Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslast van het Centrumplan fase 2 voor de komende 19 jaar. Het 1^e jaar afschrijving is nog ten laste gekomen van de reserve dorpsvoorzieningen.

Daarnaast is € 50.000 in deze reserve gereserveerd voor de evaluatie 2019/2020 van het Centrumplan, zoals afgesproken bij de besluitvorming van het krediet in 2016. Verder wordt er nog voor aanpassing groen en verkeerswijzigingen € 14.000 gereserveerd in deze reserve.

Reserve omgevingswet (nieuw vanaf 2018):

Saldo per 1-1-2018: € 285.000

Voor de invoeringskosten Omgevingswet is in de begroting 2018-2021 een bedrag van € 285.000 beschikbaar gesteld. De invoeringskosten over de periode 2018-2024 zijn incidentele kosten die in één keer afgeschreven moeten worden. Het budget hiervoor is in 2018 aan deze reserve toegevoegd ten laste van de algemene reserve.

In verband met de nieuwe BBV-regelgeving is het niet langer mogelijk om af te schrijven op de kosten voor het opstellen van o.a. bestemmingsplannen. Vanaf 2018 zal jaarlijks € 40.000 worden toegevoegd aan deze reserve om zo een buffer te creëren voor toekomstige aanpassingen ter verwerking in de nieuwe omgevingswet waaronder het opstellen van omgevingsvisie en omgevingsplannen.

Voorzieningen

Voorziening nadelige GREX Nijverheidsweg

Saldo per 1-1-2018: € 89.000

Grondexploitatie Nijverheidsweg heeft een negatief resultaat van € 89.000 (zie raadsbesluit 26 april 2018). De financiële regelgeving geeft aan dat voor negatieve grondexploitaties een voorziening dient te worden getroffen. Per 1 januari 2018 wordt € 89.000 overgeheveld van de algemene reserve Grondbedrijf naar deze voorziening.

Voorziening nadelige GREX Spoorzone A2

Saldo per 1-1-2018: € 303.000

Grondexploitatie Spoorzone A2 heeft een negatief resultaat van € 303.000 (zie raadsbesluit 26 april 2018). De financiële regelgeving geeft aan dat voor negatieve grondexploitaties een voorziening dient te worden getroffen. Per 1 januari 2018 wordt € 303.000 overgeheveld van de algemene reserve Grondbedrijf naar deze voorziening.

Voorziening realisatie ontsluiting Hoevelaar op Stationsweg Oost (N224)

Saldo per 1-1-2018: € 1.235.000

In de raad van juli 2018 zal aan de raad worden gevraagd in te stemmen met een kredietvoorstel realisatie ontsluiting Hoevelaar op Stationsweg Oost (N224) van € 2.500.000. Dit krediet wordt als volgt gedekt:

Dekking vanuit de provincie	€ 260.000
Hoevelaar fase 1	€ 1.005.000
Hoevelaar fase 2	€ 1.235.000

Voor het deel Hoevelaar fase 2 dient een voorziening getroffen te worden aangezien deze fase nog geen kostenverhaal kent. Zodra Hoevelaar fase 2 wel een kostenverhaal kent kan deze voorziening komen te vervallen. Per 1 januari 2018 wordt € 1.235.000 overgeheveld van de algemene reserve Grondbedrijf naar deze voorziening.

Reservepositie

De gemeente Woudenberg heeft twee reserves die beschikbaar zijn voor algemene middelen, financiële tegenvallers en overige risico's. Per 1 januari 2018 is de stand van deze reserves (gecorrigeerd n.a.v. aangegane verplichtingen):

Algemene reserve	€ 2.276.000
Algemene reserve grondbedrijf	€ 140.000
Totaal	€ 2.416.000

Tot en met 2022 verwachten we de volgende mutaties bij de algemene reserve:

Saldo eind 2016		2.301.817
mutaties n.a.v. amendement begroting 2017:		
- toevoeging i.v.m. vrijval reserve kapitaallasten uitvaartcentrum Henschoten	1.155.000	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven digitaliseren bouwdoossiers	-670	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven subsidie bedrijfsverplaatsing	-100.000	
- toevoeging i.v.m. vrijval reserve kapitaallasten uitvaartcentrum Henschoten	-66.874	
Saldo eind 2017		3.289.273
<u>mutaties n.a.v. reeds aangegane verplichtingen via raadsbesluiten:</u>		
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven digitaliseren bouwdoossiers	-27.107	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven opstellen welstandnota	-12.000	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven project Koningsplein	-193.000	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven migratiekosten I&A samenwerking	-185.126	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven modernisering gemeentewerf	-78.900	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven werkbudget huisvesting alleenreizenden	-12.000	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven uitvoeringsplan Dienstverlening	-145.500	
- aanwending i.v.m. incidentele uitgaven subsidie Tennisvereniging 't Schilt	-75.000	
- aanwending i.v.m. voeding reserve omgevingswet	-285.000	
Saldo begin 2018 gecorrigeerd		2.275.640
mutaties 2018:		
- toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2017	pm	
Saldo eind 2018		2.275.640
mutaties 2019:		
- toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2018	pm	
Saldo eind 2019		2.275.640
mutaties 2020:		
- toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2019	pm	
Saldo eind 2020		2.275.640
mutaties 2021:		
- toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2020	pm	
Saldo eind 2021		2.275.640
mutaties 2022:		
- toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2021	pm	
Saldo eind 2022		2.275.640

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Woudenberg in staat is middelen vrij te maken om incidentele financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening'.

Het weerstandsvermogen is een graadmeter voor de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Het is immers niet wenselijk dat er direct moet worden bezuinigd en/of omgebogen indien zich onverwachte en substantiële tegenvallers voordoen. Om vast te kunnen stellen of het weerstandsvermogen voldoende is, worden de belangrijke risico's geïnventariseerd en gerelateerd aan de

middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om de financiële gevolgen van dergelijke niet begrote zaken te kunnen opvangen.

Prioritering van risico's vindt plaats aan de hand van een schaalindeling van de kans. De volgende schaalindeling wordt als leidraad gehanteerd.

Schalen voor de inschatting van de kans:

- Groot (= 60%) : waarschijnlijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is groot.
- Gemiddeld (= 40%) : mogelijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is gemiddeld.
- Klein (= 20%) : de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is klein.

In Woudenberg onderscheiden we programmarisico's en risico's die voortvloeien uit de grondexploitatie.

De programmarisico's zijn globaal:

Programmarisico's	Begroot bedrag	% risico	Omvang	Kans	Risicobedrag
Leerlingenvervoer	412.500	20%	82.500	60%	49.500
Sociaal Domeininkomsten algemene uitkering	5.300.000	5,0%	265.000	60%	159.000
Sociaal domein uitgaven	5.300.000	25,0%	1.325.000	60%	795.000
Volksgezondheid (kosten bestrijding ziekten)	pm		25.000	20%	5.000
Juridische procedures	20.000	100%	20.000	40%	8.000
Gemeenschappelijke regelingen	2.100.000	5%	105.000	60%	63.000
Vandalisme	PM		15.000	60%	9.000
Algemene uitkering	9.700.000	2,0%	194.000	40%	77.600
Gewaarborgde geldleningen	n.v.t.		24.000	20%	4.800
Gewaarborgde geldleningen WBV	4.200.000	0,60%	25.000	20%	5.000
Gemeentelijke garantiestelling particuliere hypotheek	1.900.000	2,50%	47.500	20%	9.500
Renterisico	100.000	40,0%	40.000	60%	24.000
Totaal			2.168.000		1.209.400

De risico's voortvloeiende uit de grondexploitatie bedragen:

Risico's grondexploitaties	Omvang	Kans	Risicobedrag	In weerstands-capaciteit
<i>Bouwgroonden In Exploitatie*</i>				
Amaliaaan (7e herziening)	€ 660.300	40%/20%	€ 140.068	€ 0
Het Groene Woud (10e herziening)	€ 264.202	40%	€ 105.681	€ 0
Westerwoud (5e herziening)	€ 0	PM	PM	PM
Spoorzone locatie A1 (2e herziening)	€ 143.801	40%	€ 57.520	€ 0
Spoorzone locatie A2	€ 347.502	60%/40%/20%	€ 131.742	€ 131.742
Spoorzone locatie B (4e herziening)	€ 346.152	60%/40%	€ 202.074	€ 0
Nijverheidsweg	€ 238.840	40%	€ 95.536	€ 95.536
Hoevelaar (fase 1) 2e herziening	€ 1.288.162	40%	€ 515.265	€ 0
			€ 1.247.886	€ 227.278

* Bij de grondexploitaties Prinses Amaliaaan, Het Groene Woud, Spoorzone Locatie A1 en B en Hoevelaar fase 1 is het geraamde exploitatieresultaat hoger dan de verwachte risico's. Bij deze grondexploitaties is het risicobedrag daarom op nihil gezet.

In totaliteit zijn op dit moment de risico's:

Programmarisico's	€ 1.209.400
Risico's grondexploitaties	€ 227.278
Totaal	€ 1.436.678

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Woudenberg beschikt om niet-geraamde kosten die onverwachts en substantieel zijn (bijv. in geval van een calamiteit) te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit zijn:

- Het vrije aanwendbare deel van de reserves
- De stille reserves
- Post onvoorziene uitgaven
- Onbenutte belastingcapaciteit

In de navolgende tabel is de weerstandscapaciteit voor Woudenberg berekend:

Weerstandscapaciteit Woudenberg	
<u>Weerstandscapaciteit per 1-1-2018:</u>	
- Algemene reserve	2.276.000
- Algemene reserve grondbedrijf	0
- Stille reserves	0
- Onvoorziene uitgaven	0
- Onbenutte belastingcapaciteit *	1.197.000
Totaal	3.473.000

* Onbenutte belastingcapaciteit => voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het artikel 12-beleid. Dit betekent dat indien de gemeente Woudenberg niet meer in staat zou zijn om de structureel zich manifesterende risico's binnen de exploitatie op te vangen de gemeente door het Rijk gewezen zou worden op de mogelijkheid om de OZB-tarieven te verhogen om zodoende meer structurele opbrengsten te realiseren. Dit noemt men het artikel 12-beleid.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicoberekening voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandvermogen.

Ratio weerstandvermogen =	<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>	=	<u>3.473.000</u>	2,42
	Benodigde weerstandscapaciteit		1.436.678	

Geconcludeerd kan worden dat het weerstandvermogen groter is dan 1. Groter dan 1 duidt erop dat de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is om de gekwantificeerde risico's af te kunnen dekken.

Reserve dorpsvoorzieningen

De reserve dorpsvoorzieningen is de enige reserve van de gemeente Woudenberg die als dekking gebruikt kan worden voor (toekomstige) investeringen. Per 1 januari 2018 (gecorrigeerd) bedraagt het saldo van de reserve dorpsvoorzieningen € 1.096.000.

Tot en met 2022 verwachten we de volgende mutaties bij de reserve dorpsvoorzieningen:

Saldo eind 2016		1.110.252
mutaties 2017:		
- aanwending i.v.m. kapitaallasten 2017 Centrumplan Woudenberg fase 2	-36.796	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat Het Groene Woud	509.000	
- toevoeging definitieve exploitatieresultaat Amalialaan	383.962	
Saldo eind 2017 (zoals verwerkt in de jaarrekening 2017)		1.966.418
<u>mutaties n.a.v. vaststelling Kadernota 2019-2022 (raad juli 2018):</u>		
- aanwending i.v.m. overheveling naar reserve kapitaallasten Centrumplan	-870.617	
Saldo begin 2018 gecorrigeerd		1.095.801
mutaties 2018:		
- toevoeging exploitatieresultaat Het Groene Woud	150.000	
Saldo eind 2018		1.245.801
mutaties 2019:		
geen.		
Saldo eind 2019		1.245.801
mutaties 2020:		
geen.	0	
Saldo eind 2020		1.245.801
Mutaties 2021:		
geen.	0	
Saldo eind 2021		1.245.801
Mutaties 2022:		
geen.	0	
Saldo eind 2022		1.245.801

Algemene reserve grondbedrijf

Kaderbrief 2019-2022

De raad heeft in de raadsvergadering van 21 april 2016 besloten (mogelijke) voordelige exploitatieresultaten van Spoorzone A1, Spoorzone A2, Spoorzone B en Woningbouw Hoevelaar fase 1 bij afsluiting van deze grondexploitaties toe te voegen aan de algemene reserve grondbedrijf en deze binnen de algemene reserve grondbedrijf te labelen ten behoeve van deelproject Ontsluiting N224 Woudenberg-Oost aangezien dit deelproject nadelig zal zijn.

Tot en met 2022 verwachten we de volgende mutaties bij de algemene reserve grondbedrijf:

Saldo eind 2016		696.337
mutaties 2017:		
- te betalen vennootschapsbelasting 2016 grondbedrijf (voorlopig)	-77.500	
- te betalen vennootschapsbelasting 2017 grondbedrijf (voorlopig)	-77.500	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Spoorzone A1	1.030.000	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Het Groene Woud	130.000	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	66.038	
Saldo eind 2017 (zoals verwerkt in de jaarrekening 2017)		1.767.375
mutaties n.a.v. vaststelling GREX en krediet N224 (raad april/mei 2018):		
- aanwending a.g.v. investeringskrediet Ontsluiting N224	-1.235.000	
- aanwending a.g.v. voorziening tekort GREX Nijverheidsweg	-89.000	
- aanwending a.g.v. voorziening tekort GREX Spoorzone A2	-303.000	
Saldo begin 2018 gecorrigeerd		140.375
mutaties 2018:		
- te betalen vennootschapsbelasting 2018 grondbedrijf	pm	
- toevoeging definitieve exploitatieresultaat GREX Spoorzone A1	160.000	
- toevoeging definitieve exploitatieresultaat GREX Westerwoud	29.000	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	1.359.000	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Spoorzone B	475.000	
Saldo eind 2018		2.163.375
mutaties 2019:		
- te betalen vennootschapsbelasting 2019 grondbedrijf	pm	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	695.000	
- toevoeging definitieve exploitatieresultaat GREX Spoorzone B	250.000	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase 1	220.000	
Saldo eind 2019		3.328.375
mutaties 2020:		
- te betalen vennootschapsbelasting 2020 grondbedrijf	pm	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	177.000	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase 1	330.000	
Saldo eind 2020		3.835.375
mutaties 2021:		
- te betalen vennootschapsbelasting 2021 grondbedrijf	pm	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	29.000	
- toevoeging definitieve exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase 1	370.000	
Saldo eind 2021		4.234.375
Mutaties 2022:		
- te betalen vennootschapsbelasting 2022 grondbedrijf	pm	
- toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	3.000	
Saldo eind 2022		4.237.375

Vanaf 2016 zijn gemeenten belastingplichtig geworden voor vennootschapsbelasting. De organisatie heeft, samen met een extern adviesbureau, de financiële impact voor onze gemeente inzichtelijk gemaakt. Op basis van een inventarisatie is bepaald voor welke activiteiten van de gemeente een mogelijke belastingplicht ontstaat. Vennootschapsbelasting zal voor Woudenberg gaan gelden voor de grondexploitaties.

De komende jaren verwachten we een winst bij de grondexploitaties waarover vennootschapsbelasting betaald zal moeten worden. We zijn op dit moment bezig met het bepalen van de fiscale openingsbalans 2016 en de jaarwinst grondbedrijf 2016 (dit in samenwerking met het externe adviesbureau). Op basis van deze gegevens kan dan berekend worden voor welk bedrag Woudenberg definitief vennootschapsbelasting gaat betalen voor het jaar 2016. Tevens geeft dit een beeld van de belastinglicht voor de komende jaren.

Aangezien wij de komende jaren vennootschapsbelasting gaan betalen vanwege het grondbedrijf zal de te betalen vennootschapsbelasting rechtstreeks ten laste worden gebracht van de grondexploitaties via een jaarlijkse onttrekking uit de algemene reserve grondbedrijf. De algemene reserve grondbedrijf wordt gevoed door middel van de winsten uit de grondexploitaties.

Door de te betalen vennootschapsbelasting direct te dekken uit de algemene reserve grondbedrijf heeft dit geen invloed op het begrotings- en jaarrekeningresultaat van de gemeente.

